

uz broj o ratu i obnovi

Oduvijek su ratovi ispisivali povijest, pa će i ovaj osvajački srpski rat na Hrvatsku biti zabilježen u povjesnici Hrvatske kao još jedan vandalski pohod s istoka. Povjerujemo da je zadnji u kojem je osvajaču uspjelo prijeći hrvatske granice i nanijeti tolike rane demografskom, društvenom, gospodarskom i prirodnom *corpusu* zemlje.

Svaki stanovnik Hrvatske, pa i pripadnik hrvatske dijaspore, na svoj je način iskusio rat, i na svoj je način stradao ili pomogao zajedničkom otporu. Mnoštvo mrtvih, ranjenih, nestalih, napuštenih i prognanih, mnoštvo raseljenih obitelji, mnoštvo srušenih kuća i stanova, raseljenih sela, manjih i većih gradova, mnoštvo uništenih gospodarskih i komunikacijskih objekata, mnoštvo razrušenih spomenika povijesti i umjetnosti, svjedočanstava hrvatskog kulturnog i nacionalnog identiteta, posljedice su ovog rata. Rat je to koji briše i piše povijest, koji ruši i stvara, koji hrvatskim ljudima vraća domovinu.

Ruralna područja najizložena su u ovom ratu i najviše su stradala. Dugotrajna depopulacija i gospodarska zapuštenost i nerazvijenost većeg dijela ruralnog područja učinile su selo i ranjivijim i neotpornijim nego je trebalo biti. Takvo selo doživjelo je golema razaranja, uništena su polja, izgubljena ljetina, pobijene ili otete su domaće ali i divlje životinje, popaljene ili iskrčene šume, uništeni ili zagađeni vodotokovi, »preorani« seoski i poljski putovi, bombardirani silosi, tvornice hrane, pojedini vrijedni ekosistemi uništeni su možda neobnovljivo ovim ratom protiv Hrvatske.

Sve ovo što smo spomenuli i još više nespomenutog razlog je što Uredništvo Sociologije sela objavljuje svezak posvećen ratu i obnovi, držeći da je upravo ruralno područje u svakom pogledu najosjetljiviji segment obnove i da je otklanjanje ratnih posljedica u selu i poljoprivredi iz više razloga i na više razina, posebice na nacionalnoj, izuzetno značajan pothvat. Povratak prognanog pučanstva u svoje razrušene seoske domove i obnova gospodarske osnovice života u selu jedan je od najhitnijih zadataka svih državnih i nedržavnih institucija koji se s različitih aspekata bave selom, poljoprivredom, gospodarskim razvitkom: naša je zadaća da taj složeni proces i projekt osvijetlimo s aspekta istraživača društva.

U ovom svesku je, među ostalim, objavljena većina izlaganja sa savjetovanja **Obnova i razvitak hrvatske poljoprivrede i sela**, koje su u travnju 1992. organizirali Ministarstvo obnove, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Zahvaljujemo se organizatorima i autorima na ustupljenim tekstovima. Ostali tekstovi u ovom dvo-broju rezultat su nastojanja Uredništva da što potpunije oslika ratnu zbilju i naznači perspektive seoskog područja.

uredništvo